

sætter Pris paa at dyrke den, og maaske ogsaa giver Tilskud til Opførelse af Bygninger, bliver der Tale om en ret stor Kapitalanbringelse. Og ordner man Forholdet saaledes, at den Mand, der faar et Stykke Jord udleveret af det offentlige, enten det saa skal ske efter Køb eller efter Ekspropriation, ikke selv kan tjene paa dette Jordstykke ved, at Jorden stiger i Pris, saa kan man ogsaa gaa til at anvende Ekspropriation, naar man skal skaffe Jord til privat Eje, og saa bliver der ikke saa megen Forskel paa Selveje og Brug af Jord i offentligt Eje, som det ærede Medlem for Viborg Amts 3die Valgkreds (N. P. Jensen) var inde paa. Og jeg tror netop, det er nødvendigt for at løse dette store Spørgsmaal, at man sætter en Stopper for det, som jeg i og for sig ogsaa synes er urimeligt, at de nuværende Jordejere kan tage den Værdistigning, som de i mange Tilfælde slet ikke selv har været med til at skabe, men som er skabt ved Samfundets Foranstaltninger og maaske for en Del alene er fremkommet ved Tilvæksten i Befolkningen. Derfor mener jeg, dette er et Hovedspørgsmaal i denne Sag, som vi kommer til at tage op, om ikke under disse Forhandlinger, saa i Fremtiden, og jeg vil gerne sige med Hensyn til den Vurdering, der skal finde Sted i 1920, at jeg synes, det vil være i høj Grad rimeligt at sige, at den Værdi, som er sat paa Jorden af vedkommende Ejer selv i Forbindelse med de Myndigheder, som skal vurdere den, er baade Værdien til Skat og Værdien til Afstaaelse til Samfundet, naar Almenvellet kræver det. Der-ved tror jeg, man opnaar at faa den virkelige Værdi paa Jorden frem. Selvfølgelig maa man føje til, som det ærede Medlem for Viborg Amts 3die Valgkreds gjorde opmærksom paa, at hvis der er 5 Aar mellem Vurderingerne, kan Jordprisen godt forandres i disse Aar, idet der kan være foretaget saadanne Forbedringer ved den, at vedkommende maa have Erstatning derfor; men naar der ellers ikke er sket noget, mener jeg, at man kan gaa ud fra den Sum, der ved Vurderingen er sat paa Jorden.

Lad os f. Eks. antage, at et Stykke Jord af en vis Størrelse er ansat til en Værdi af 30 000 Kr., og at man saa borttager en vis Del deraf. Det er da ikke givet, at dette Areal just skal betales med Gennemsnitsprisen, men Vurderingskommissionen maa ud og se paa Jordstykket og undersøge, om den Pris, der fastsættes derfor, bør svare til Gennemsnitsprisen,

eller om der bør ansættes en anden Pris. Det maa her overvejes, om Ejendommens Formindskelse med dette Jordstykke i særlig Grad vil genere Driften, ligesom andre Forhold maa tages i Betragtning, men man maa i alt Fald sørge for, at Prisen paa det hele ikke kommer til at overstige de 30 000 Kr., som Ejeren selv i Forbindelse med Vurderingsrådet har ansat Jordens Værdi til. Naar vedkommende saaledes ikke kan tjene noget ved at beholde Jorden, vil der komme Jord paa Markedet.

De Foranstaltninger, der her foreslaas, skulde jo ikke gerne være medvirkende til — hvad det ærede Medlem for Viborg Amts 3die Valgkreds gjorde opmærksom paa, at den nuværende Lov om Oprettelse af Husmandsbrug maaske har været — at forhøje Jordprisen paa kunstig Vis. Det ærede Medlem sagde jo, at der ikke er stor Forskel paa, om det blev stillet Folk i Udsigt at kunne købe Jord med Statstilskud, eller at Staten opkøber Jord og giver ud deraf til Brug paa de i Loven angivne Betingelser. Det er rigtigt — der er ikke stor Forskel derpaa. Men derfor skal man vaage over, at disse Love og det Arbejde, der bliver sat i Gang for at skaffe Jord, ikke virker til yderligere paa kunstig Vis at forhøje Jordpriserne. Det kan man imidlertid kun sikre sig imod ved at vedtage en Bestemmelse, hvorved man faar Retten til Ekspropriation i Baghaanden. Det er ikke Meningen, at denne Ret skal benyttes ret tidt, det sker jo heller ikke i alle de Tilfælde, hvor man i Øjeblikket har Ekspropriationsret. Jeg kan f. Eks. nævne, at til at begynde med var der ingen Ekspropriationsret, naar man skulde gaa til Anlæg af Mergelbaner i Jylland, fordi man ikke troede, at det var nødvendigt. Det blev imidlertid nødvendigt; men efter at man har faaet Ret til at ekspropriere, tror jeg ikke, at man i ret mange Tilfælde har benyttet sig deraf. Det er alligevel en Hjælp og en Støtte, at man har denne Ret i Baghaanden, og hvis man ikke har den, tror jeg ikke, at de andre Foranstaltninger betyder nok. Derfor bliver man vistnok ogsaa til syvende og sidst enig om at vedtage Ekspropriationsbestemmelsen, da man jo ikke fra nogen Side principielt er imod den, men kun mener, at den er unødvendig; jeg tror imidlertid netop, at den er nødvendig.

Jeg kunde godt undlade at gøre flere Bemærkninger, thi alle de ærede Medlemmer, der har haft Ordet, har jo antydnet Vanskelighederne ved at komme i